

PREDIKAN PÅ KYNDELSMÄSSODAGEN DEN 5/2 1984

I KARLSTAD DOMKYRKA.

TEXT MATT 13:31-33.

Dagens predikan över denna text kommer att betå av tio olika punkter. Det låter mycket men somliga av dessa punkter innehåller bara ett par satser. I själva verket blir predikan ganska kort. Den första punkten handlar om texten i den situation då Jesus talade. Då var lärjungaskaran en obetydlighet, det var bara tolv stycken och bland dessa tolv en förrädare. De ledande i folket stod emot denna lilla skara och Rom, världsmakten, kunde döma till döden. Då talar Jesus om något som är litet men som i sig har kraft att växa, ett litet frö som myllas ner i marken, en bit surdeg som långsamt genomsyrar en hel deg och blir till bröd. Jesu budskap är: var trogen mot det som du är! Ge inte upp! Håll fast! Du kommer att få liv och växa.

Den andra punkten handlar om en vanlig utläggning av denna text. Då är det inte Jesus som talar därborta i det lilla, utan det är vi som talar nu och här. Vi blickar tillbaka på något som har skett: evangeliets vandring genom världen, bibelordet på ständigt nya språk, kyrkosamfund i alla världsdelar. Se, så stort fröet blev! Se, hur mycket som är genomsyrat! Kristendomen, det är inte något att förakta, den är en faktor att räkna med.

Den tredje punkten handlar om vad predikan är. Predikan är ett ord som talas till människor och som i människor åstadkommer en verkan. Predikans utgångspunkt är en text som en gång talades till människor och som då i människorna framkallade en verkan. Predikan fullgör sitt syfte när den nu, i människorna, framkallar samma verkan som då - när ordet först talades.

Den fjärde punkten är en kritisk bedömning av den textutläggning som vi nyss - i punkten 2 - tog del av. Denna utläggning, som skildrar kristendomens långa segertåg och kyrkans framväxt, upphäver textens mening. En sådan predikan framkallar en effekt som är rakt motsatt den verkan texten vill uppväcka i oss. Ty Jesus framkallade förtröstan och livsmod hos människor som hade majoriteten emot sig. Men den utläggning, som blickar tillbaka på vunna segrar, den framkallar en känsla av makt: vi kristna är i alla fall fortfarande majoriteten här i landet!

Den femte punkten - och här är vi vid vändpunkten - den femte punkten är en fråga och ett försök till avvägning och besinning. Kan det verkligen vara fel (!) att texten handlar om Kristi kyrka och församling i världen? Texten handlar väl om något som icke ännu fanns när Jesus talade men som sedan uppkom - såsom ett träd blir till ur fröet? Ja, det är rätt, texten handlar om det. Men ett träd växer under kriser. Det tappar löv, det blir kallt och fattigt, nya blad bryter fram - och "det gör ont när knoppar brister". Att växa är förenat med smärta och förlust. Det finns många exempel på detta i kyrkohistorien. Här, idag, bör två exempel nämnas.

Det första exemplet - och nu är vi vid punkten 6 - är reformationen. Alla som var experter på hur kyrkan ska styras, alla auktoriteter stod emot Martin Luther. I mer än tusen år hade klostren varit andliga centra, latinet hade talats, Rom hade varit kristenhetens medelpunkt. Och

1521 stod han, ensam på golvet, framför den högsta världsliga makten, kejsaren. Ett hade han som stöd, Bibeln - med evangeliet såsom spjutspets in i framtiden. Ingen kan säga annat än att det växte ur detta, ett träd - och våra fattiga folk häruppe i Norden kom, liksom himmelens fåglar, och "byggde bo ibland dess grenar"

Den sjunde punkten är exemplet nr 2, slaveriets avskaffande. Det finns slavar i den urkristna församlingen, de omnämnes i Nya testamentet. Detta anfördes i kyrkan av anhängare till slaveriet, det var ett skäl för att slaveriet borde behållas. Experterna på ekonomi kunde dessutom visa vilken fördel det var för samhället att slavar kunde användas. Och - varje slavskepp, som gick från Afrika över Atlanten, hade präst ombord. De svarta fick lära sig vem Jesus var och lära sig sjunga sånger om honom. Och därtill kom att en del slavar själva ville fortsätta att vara slavar; de levde trygga och hade vänliga husbönder. Arbetet för slavens frihet var ett arbete i underläge. Det bedrevs av en minoritet, i motvind, en övertygad skara som vägrade att ge upp. "De blev ett träd med djupa, djupa rötter."

Och nu den åttonde punkten. Kampen för reformationen och kampen för slaveriets avskaffande hör till det förgångna. Vi lever nu. Och vi är kyrka i kris, en kyrka från vilken löven faller: grenverket börjar se kallt och fattigt ut. Det är då det stora sker, då pågår det tysta arbetet under mörker, i mullen, som ger ny skörd. Frågan är: Vad är vår gärning? Vad är det för nöd som förut icke fanns men som finns nu, ja, som ropar nerifrån djupen nu? Om vi inom oss själva kunde förnimma den nöden, skulle vi bli vissa om vår gärning i nuet, den uppgift som pekar framåt.

Somligt är redan idag helt klart - och det är nionde punkten. De gamla mönstren, lönsamhet, ekonomisk tillväxt, ökning av prylar runt omkring oss, det kan inte vara målet. Det som skall träda i dess ställe kommer med all säkerhet att mötas med ironi och överlägsna tonfall från experterna - så har det alltid varit. Ny är uppgiften att vårda skapelsen, inte bara tekniskt utnyttja den - och - såsom alltid, när Kristus leder färden - uppgiften är att vårda naturens tillgångar så, att de svagaste och fattigaste inte kommer i kläm. Det betyder idag en ny insikt om att hela jordklotet är en enhet och att alla vi, som bor på detta klot, hotas av samma faror, faror som svetsar oss samman till "en mänsklighet".

De som ägnar sin kraft åt att här finna vägar framåt, med dessa mål i sikte, de finns i alla världsdelar; många av dem är unga och de är överallt en minoritet. Majoriteten står dem emot, överallt. Unga människor kan lätt knäckas, ofta behövs bara ett hånskratt - och ljuset i deras ögon slocknar. Åtskilliga har redan blivit knäckta och jagar nu i stället efter privat vinst och karriär. De gör det med dåligt samvete, framgången har en obehaglig bismak. De känner sig ha svikit något som är gott - och som förblir gott, i motvinden.

Andra är trogna och håller fast. De vägrar att ge upp. Det är de som är världens framtid, de har inom sig detta som senapskornet och surdegen står för.

Till slut, viktigast av allt: den tionde punkten. Ordet som Jesus talar vill väcka något i hjärtat, i ditt hjärta. När Gud sände Jesus i världen för att visa oss vad som är viktigast, sände han

honom inte dit där politiska beslut fattas, inte in i Stora Rådet, inte in i något kyrkomöte. Där utformas viktiga beslut, det är sant, men Gud sände honom inte dit. Han sände honom till en lam här, en blind där, en synderska, en vilsegången, en ensam kämpande vid dammen i Betesda, sjuk sedan 38 år. Till enskilda i nöd sände Gud sin Son.

Du som sitter i bänken, du vet vad det är i ditt liv som är gott men svagt och litet. Du orkar snart inte längre hålla det vid liv, i motvind, utan framgång. Hör nu ordet, det talas till dig. Ge inte upp! Var inte rädd! Förtvivla icke! Gud omger dig på alla sidor och håller din tillvaro i sin hand.

Låt oss bedja.

O, giv oss, Herre av den tro som sorgerna betvingar....

O, giv oss, Herre, av det hopp som missmod icke hinna...

O, giv oss, Herre, kärlek ock,
som aldrig vänder åter,

som, fastän ständigt gäckad, dock
sig ej förtröttas låter. Amen (Sv.Ps. 357)